

παρ' αὐτοῖς δῆθεν ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς μαθητείας
αὐτῶν διατελέσμενα.

Τὴν αὐτὴν ἀξίωσιν ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας θύγειραν καὶ οἱ Ἰουδαῖοι· θε τὸν Ἀλεξανδρεῖαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐνεπλήσθησαν Ἑλληνικῆς σοφίας, ἐδέξασαν δὲ τι οἱ Ἑλληνες οὐδαμόθεν ἀλλοτε παρέλαβον τὴν ἔνωτῶν σοφίαν ἢ παρὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν προφήτων καὶ θε τῶν Ἱερῶν τοῦ ἔθνους αὐτῶν Γραφῶν ἐλκουσι τὴν καταγωγὴν τὰ ὑψηλὰ φιλοσοφικὰ διδάγματα τῶν Ἑλλήνων. Τὴν ἀπόδειξιν δὲ τοῦ ἴσχυρισμοῦ τούτου κατώρθωσαν οἱ φιλοσοφοῦντες Ἰουδαῖοι διὰ τῆς ἀλληγορικῆς ἐρμηνείας τῶν Ἱερῶν Γραφῶν, δι’ ἣς εἰσῆγον εἰς τὴν Ἱερὰν Γραφὴν φιλοσοφικὰς δόξας καὶ ἐννοίας ἐλληνικας. Οὕτῳ λοιπὸν παρίστασαν τοὺς συγγραφεῖς τῶν Ἱερῶν Γραφῶν διδάσκοντας φιλοσοφήματα οἷα καὶ οἱ Ἑλληνες· ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνοι ἦσαν ἀρχαιτέροι, εἴπετο δὲ τοι οἱ Ἑλληνες ὡς νεώτεροι παρ’ ἐκείνων ἔλαθον τὴν ίδειαν φιλοσοφίαν. Ἀρχιγοὶ τῆς μεθόδου ταύτης διασημάτεροι είναι οἱ Ἀριστοτέλος καὶ Φίλων ὁ Ἰουδαῖος, περὶ οὐ ἐλέγχθη «ἢ Πλάτων Φίλων;» εἰς η Φίλων Πλάτων;»

Οἱ ἑλληνικῆς πατέρες μετειλήφοτες 'Ιουδαῖοι δὲν γῆδύναντο νὰ ἔννοήσωσι τὴν Τεράν Γραφὴν ἀλλως η συμφώνως πρὸς τὰς ἔκυτῶν πεποιθήσεις· τὰς ιδίας ἀρχὰς δέξεσαι καὶ πεποιθήσεις διὰ τῆς ἀλληγορικῆς μεθόδου εἰς τὰς ἑράκλεις γραφὰς εἰσάγοντες παρίστασαν καὶ τοὺς συγγραφεῖς τῶν ἱερῶν γραφῶν ἔμοια δεξαῖοντας καὶ δὴ καὶ πρωτοτυργοῦντας τῶν ἑλληνικῶν δεξασμάτων. 'Αλλ' εὶς καὶ οἱ ἴσχυρισμοὶ οὖται τῶν Αἴγυπτίων καὶ 'Ιουδαίων ἔξελέγχονται εὐκόλως ὑπὸ τῆς ἴστερίας ἐντελῶς ἀσύντατοι καὶ ὑπαγορευμέντες ὑπὸ τῆς φιλοτιμίας τῶν Ἀνατολικῶν ἐθνῶν, ἐπως περιστάσιν εἰς τὴν ἀρχουσταν 'Ελληνικὴν φυλὴν πατέρες τῆς πατέρεως αὐτῶν καὶ σεμνοὶ τινες καὶ πάσης πρεσσοχῆς ἄξεις, ἔμως εὐρον οἱ 'Ελληνες ἐν τῇ ἐν σκέτει ἐπιστημονικῇ διατελούσῃ 'Ανατολῇ καὶ τι πάσης σπουδῆς ἄξειν τὴν ἡ θικὴν μονοθεϊστὴν τῶν 'Ιουδαίων

Τὸν Ἰουδαϊκὸν ἔθνος ἐνωπὶς ἀπαλλάχεν τῆς πολυ-
θεῖας ἀνυψώθη εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ ἑνὸς Θεού. 'Ο Θεὸς
τῶν Ἰουδαίων ἡτοῦ ἐθνικὸς Θεός, ἡτοῦ Θεὸς μόνων τῶν
Ἰουδαίων. 'Ητοῦ Θεὸς ὁς ἥδεν κατοντας νὰ φαντασθῇ αὐτὸν
λαζεὶς ἀφιλόσοφος, ἐν καταδυναστεύει διατελῶν, ὅποι
ποικιλῶν ἔχθρῶν περιστοιχούμενος καὶ πολεμούμενος
καὶ πολλὰς ἥθικες ἀτελείας ἔχων. Γινόσκετε τὴν ἀρ-
χήν, ὅτι « εἰός ἐστιν ὁ λαός, τοιαύτη θύλη εἶναι καὶ ἡ
θρησκεία αὐτοῦ ». ἦ, ὡς εἴπον αὐτὸδε εἰκονικώτερον σι-
ἀρχαῖαι Ἑλληνες, « οἱ ἄνθρωποι πλάττουσι τοὺς θεοὺς
αὐτῶν κατ' εἰκόνα καὶ διμόλωσιν ἔχυτῶν ».

Αὕτη ἔμως ή ἡθική τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ μονοθεῖτος
ἡτο τὸ τιμώτατον θεμέλιον, ἐφ' οὐ διὰ τῆς ἀνά την
Ἀνατολήν ἐξαπλωθείσης ἑλληνικῆς παιδείας καὶ φυλο-
σοφίας ἐμελλε γὰρ ἀνοικοδομηθῆν τὸ αἰώνιον καὶ ἀσ-
τελευτον οἰκοδόμημα θρησκείας πάντων τῶν ἐθνῶν καὶ
πάντων τῶν αἰώνων.

“Οτε δ' ἐποίειθη ἡ Ἀνατολὴ διὰ τῶν ζωσγόνων να-
μάτων τῆς Ἑλληνικῆς σοφίας, ὅτε συνηγρήθησαν αἱ
θρησκευτικαὶ δοξασταὶ μετὰ τῶν ἑλληνικῶν φιλοσοφη-
μάτων, ὅτε συνηγρήθη ἡ πρακτικὴ τῶν Ἰουδαίων μο-

νοθεία μετά τῆς φιλοσοφικῆς τῶν Ἑλλήνων μυονθείας
ὅτε τὰ πράκτικά τῆς Ιουδαιϊκῆς θρησκείας πλεονεκτή-
ματα γῆλθον εἰς συμπλήρωσιν τῶν θεωρητικῶν πλεο-
νεκτημάτων τῆς θρησκείας τῶν ἑλλήνων φιλοσόφων
καὶ ταῦτα εἰς συμπλήρωσιν τῶν ἀτελειῶν ἔκεινης καὶ
ἐκ τῆς μυονεροῦ ἀλγητείας ἐκατέρας συνετελέσθη
τελεία θρησκευτικὴ ἀλγητεία — τότε γῆλθε τὸ πλήρω-
μα τοῦ χρόνου, ὃ ἐκήρυξεν ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἔθνων
Παῦλος, τότε ἔξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Γέων αὐτοῦ σιω-
τῆρα καὶ λυτρωτὴν τοῦ κόσμου.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

ΤΟ ΕΑΦΝΙΚΟ

*Xτνπῶ σιγὰ σιγὰ τὸ παραθέρι,
καὶ περιμένω ρὰ προβάλη
τὴν κόρην ποῦ τρελλαίνει γιὲ τὰ κάλλη
τὸν κόσμον.*

*Xτυτῷ σὺν τῷ πολῷ, σὺν καμπάρᾳ
καὶ θέλει ἐξωτερικῇ,
ἢ τῷ στῆθός μου δὲ στέργει ράλον φάξῃ
τοῦ κάκου!*

*Xτυπή ἐτὸ μέτωπό μου τὸ ἀγέρι
οὐ ἕδρως μου σὺν βρύσι βρύσει
καὶ καλεῖ τὴν ἴνην τὴν πορεύεντα,
τὴν καίει,
ποῦ καὶ τὸν Χάρον τὴν πορεῖ τὸ ἄπορο μαραῖον.*

Πάλι χτυπῶ, χτυπῶ, π. λὴρ δὲν μ' ἀκοῦντε,
δὲν μὲ γελά, πιστεύω, ἔκεινη,
μου τῶπε εἰς τὸν δρόμο η σε. λίγη,
μου τῶπε,
πῶς γινομένες σήμερα ἀγάπτες δὲν γαλοῦντε

Νομίζω ή στιγμές πᾶς εἰρε χρόνοι
κ' ἡ ὥρες ἀτελείωτοι αἰώνες
καὶ μόρες ἡ ἐπιτίδες μου καὶ μόρες
μοῦ λέρε,
τὸ παραθύρι πάντοτε φοίτει η ἀγάπη μόρη.

Ξάφρον ἀκούω τὸ ποντὶ rà λέη
τοὺς τρόπους γελοῦτ ἡ τρές μὲ λόγια
καὶ θλιβερὰ τῆς μάρρας μοιρολόγια
φωράζοντ,
πῶς 'ε τοῦ παιδιοῦ τῆς τὸ κακὸ μόνη ἡ ἀγάπη
[γραίει.]

Μοῦ λέει, φύγε, φύγε, πάσι ἑκείνη
ἄλλοι ἐπῆρε χθὲς τὸ βράδυ
πέρτω ἀπὸ τὸν τοῖχο καὶ σημάδι
ἀγάπης.
'ε τὸ πρόσωπό μου ἡ οὐλὴ ἀγιατρευτη θὰ μείη.

II.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝΕΣΤΟΣΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ

ΕΝ ΤΑΙΣ

ΓΛΩΣΣΙΚΑΙΣ ΕΡΕΥΝΑΙΣ

'Er Αθήναις τῇ 10ῃ Ιανουαρίου 1906.

Πρὸς τὰ μέλη τοῦ 'Ελλ. Φιλολογικοῦ Συλλόγου
« Νέα Ζωή ».

'Αξιώτιμοι Κύριοι,

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ πέμψω ὑμῖν πρὸς δημοσίευσιν διὰ τῆς « Νέας Ζωῆς » τὸν λόγον, ὃν τὴν παρελθούσῃ Κυριακῇ παραλαμβάνων τὴν προτανείαν ἐξεφώνησα ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου. Θὰ καρδῷ δὲ μεγάλως, ἀν αἱ ἐν αὐτῷ ἐκτιθέμεναι ἐπιστημονικαὶ διηθειαὶ γένουνται ἀσπασταὶ ὑπὸ τῶν ἀσχολουμένων περὶ τὴν ἐξερεύνησιν τῆς ἑμετέρας Γλώσσης καὶ προσέστη ἀν αἱ Ἐθνικαὶ καὶ ἐπιστημονικαὶ ἀγάγκαι αἱ ὑπόδεικνύμεναι ἐν αὐτῷ ἐξεγείρωσιν ἐν τῇ ψυχῇ εὐγενοῦς τίνος Μαικήνα τὴν ἐπιθυμίαν νὰ συνάψῃ τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα μετὰ τῆς ἀθανάτου Ἐλληνικῆς γλώσσης καὶ ἥ ἔδραν πρὸς καλλιεργίαν τῆς μέσους καὶ νέας γραμματολογίας καὶ γλώσσης ἰδρυσήν ἐν τῷ ἡμετέρῳ Πανεπιστημίῳ ἢ εἰς σύνταξιν τοῦ πολυποθίτου λεξικοῦ καὶ τῆς ἀπαραιτητοῦ ιστορίας καὶ γραμματικῆς αὐτῆς χάροιν τῆς ἐπιστημονικῆς (οὐχὶ χάροιν τῆς ἐν τοῖς σχολείοις διδασκαλίας) ἐπικοινωνίσην.

Δέξασθε, Κύριοι, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐξαιρέτου ὑποληψεως υεθ' ἡς διατελῶ.

"Ολως ὑμέτερος

Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΗΣ

Τακτικός Καθηγητής τῆς Γλωσσολογίας καὶ
Πρύτανις τοῦ 'Εθνικοῦ Πανεπιστημίου.

ΦΟΓ' πρῶτον ἀσμενος διμολογήσω τὰς ὁφειλομένας χάριτας πρὸς τοὺς ἀξιωτίμους κυρίους συναδέλφους, οἵτινες τιμήσαντές με διὰ τῆς φύρου αὐτῶν ἀνεδίτασαν εἰς τὸ ὑψηλὸν ἀξιωματοῦ πρυτάνεως, καὶ τὴν βραχεῖλαν μου εὐγνωμοσύνην πρὸς τε τὴν Ε. Κυβερνήσιν τοῦ Βασιλέως, ἥπις ἐνέκρινε τὴν ἐκλογὴν ταύτην, καὶ πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Βασιλέα ἡμῶν, διτις ταύτην περιέβαλε διὰ τοῦ ὑψηλοῦ κύρους Αὐτοῦ, ἐρχομαι κατὰ τὸ κρατοῦν ἔθος εἰς ἔκθεσιν ἐνώπιον ὑμῶν θέματος ἐκ τοῦ κύκλου τῶν ἡμῶν μελετῶν· τὸ θέμα τοῦτο εἶναι: Περὶ τῆς ἐνεστώσης μεθόδου ἐν ταῖς γλωσσικαῖς ἐρεύναις.

Ἡ γλῶσσα, τὸ μέγιστον τοῦτο καὶ αὐτόχρημα ἔξαιρετον κτῆμα τοῦ ἀνθρώπου πολὺ πρωτίμως ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ ἐρευνητικοῦ πνεύματος τῶν ἀνθρώπων· πάντοτε ἐφάνη αὐτοῖς ἴδιας προσοχῆς ἀξιον πρῶτον διὰ πάντες πανταχοῦ τῆς γῆς οἱ ἀνθρώποι κέκτηνται γλῶσσαν, ἐπειτα διὰ μόνον οἱ ἀνθρώποι ἔχουσι ταύτην καὶ τέλος διὰ κατὰ τὰ ἐθνη ἀλλοι ἀλληλην λαλοῦσι γλῶσσαν. Πρὸς τούτοις δὲ τοῖς γενικοῖς καθηρῶς φιλοσοφικοῖς ζητήμασι προσετέθη ἐνιακοῦ, οἷον ἐν Ἰνδίαις, ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ, καὶ ἐτερον πρακτικέν, τόδε, διὰ χάριν τῆς ὀρθῆς νοήσεως τῶν ἐν τῇ γλώσσῃ συγγεγραμμένων ἡ χάριν ἀκριβοῦς χρήσεως αὐτῆς ἐδέσθη τὰ ἐξετασθῆ καὶ γνωσθῆ διπλοῦτος καὶ ἡ φύσις αὐτῆς ταύτης τῆς γλώσσης. Τούτων ἐνεκαὶ βλέπομεν διὰ πάντες οἱ λαοί, σοις ποτὲ ηγετοῦσαν ν' ἀναπτύξωσι πολιτισμὸν τινα, μηρὸν ἡ μέγχν, οἷον οἱ Ἰνδοί, οἱ Ἐλληνες καὶ οἱ Ρωμαῖοι, οἱ Ἀραβεῖς, μετὰ δὲ τὴν Ἀναγέννησιν τῶν τῶν γραμμάτων οἱ πλειστοὶ λαοὶ τῆς Ἐσπερίας, πάντες οὗτοι ἐφιλοτιμῆθησαν νὰ ἐρευνήσωσι κατὰ δύναμιν τὴν ἐσωτῆν γλῶσσαν ν' ἀνεύρωσι τοὺς νόμους τοὺς διέποντας τὰ φαινόμενα αὐτῆς, νὰ συντάξωσι τὴν γραμματικήν, τὸ λεξικόν, τὴν ίστορίαν αὐτῆς κτλ. Καὶ σήμερον δὲ πάντα τὰ πεπολιτισμένα ἐθνη οὐ μόνον περὶ τὰ μεγάλα προβλήματα τῆς γλώσσης ἀσχολοῦνται, ἀλλα καὶ βάσιν τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν μορφώσεως ἔχουσι τάξει τὰ γλωσσικὰ μαθήματα, δηλ. τὴν ἀκριβῆ γνῶσιν καὶ χρῆσιν τῆς μητρικῆς αὐτῶν γλώσσης, τὴν περιστολογήν καὶ ἐπιστημονικήν ἐξετασιν τῶν στοιχείων καὶ μνημείων αὐτῆς κτλ. Εἶναι δὲ πρόδηλον διὰ καὶ πρὸς θεωρητικήν ἐξετασιν καὶ λύσιν τῶν μεγάλων προδηλημάτων τῆς γλώσσης καὶ πρὸς τελείαν μάθησιν καὶ πρὸς ὀρθὴν χρήσιν αὐτῆς ἀπαραίτητος ἀνάγκη εἶναι νὰ ἐφαρμόζηται μέθοδος ὅσον οἷόν τε ἀκριβεστάτη.

Τίς δὲ ἡ νῦν κρατοῦσα μέθοδος ἐν τῇ μελέτῃ τῆς γλώσσης; τίνα τὰ στοιχεῖα καὶ πῶς ἐπιτυγχάνεται ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῆς; Τίνα ταῦτα προσηκόντως νοηθῶσι καὶ ἐκτιμῆθῶσι, προσεήκοντα εἶναι νὰ δειχθῇ πρότερον διὰ βραχέων πρώτων μὲν διὰ τίνων διδών ἀφίκοντο οἱ ἐρευνηταὶ ἐπὶ ταύτην, ἐπειτα δὲ τίνα τὰ στοιχεῖα αὐτῆς καὶ τέλος τίνος ἐνεκαὶ ἡ νῦν κρατοῦσα μέθοδος κρίνεται ἀληθῆς.

'Αρχόμεθα ἀπὸ τῶν Ἰνδῶν, οἵτινες πρῶτοι ἐκ πάντων τῶν λαῶν τῆς ἡμετέρας Παπετικῆς διμοεθνίας